

TURVALLINEN TOIMINTALOMA KESKELLÄ KAUNEINTA JÄRVI-SUOMEA !

Vesiretkeily on varmasti aidoin ja alkuperäisin tapa tutustua Suomen upeimpiin vesistömaisemiin ja monipuolisiin nähtävyyksiin. Se on myös sekä oman kuntosi että ympäristön kannalta paras vaihtoehto elämyslomailuun Norppareitin vesistömatkailualueella. Yhä useammat ihmiset niin Suomessa kuin eri puolilla maailmaa ovat löytäneet melonnan omaksi tavakseen liikkumiseen ja virkistäytymiseen luonnossa. Meloen pääset myös paikkoihin, joihin veneillä ei ole menemistä.

Veneesi tai kanoottisi lipuessa hiljaa yli tyynten järvenselkien ja ohi metsäisten rantojen muinaista eräreittiä seuraten tunnet olevasi itsekkin osa ikiaikaista luontoa. Jokaisen niemen, kapean salmen tai saaristosokkelon takaa sinua odottavat uudet seikkailut uusine haasteineen. Voit tuntea oikeaa liikunnan iloa ja vapautta valita missä milloinkin kuljet. Parhaimmillaan jo lyhytkin retki Norppareitillä voi olla positiivisena mieleenpainuva, lämpimiä muistoja herättävä kokemus, josta jokainen voi turvallisesti nauttia.

Ennen matkalle lähtöä on kuitenkin hyvä muistaa, etteivät parhaimmat lomamuistot koskaan synny itsestään. Ne ovat aina oikeiden valintojen ja hyvän ennakkosuunnittelun tulos. Vesiretkeily sopii liikuntalomailuun kaikille ja kaikenkuntoisille, kunhan vain tarpeellisista ennakkojärjestelyistä on huolehdittu hyvin. Norppareitin ammattitaitoiset palveluyritykset pitävät huolen siitä, ettei kenenkään tarvitse lähteä ilman tarvittavia taitoja, tietoja tai oikeita varusteita.

Jotta sinun olisi helpompi löytää itsellesi sopivin tapa nauttia Norppareitin tunnelmasta, olemme koonneet yhteen listan niistä asioista, jotka sinun tulisi ottaa huomioon suunnitellessasi lomaretkiä Norppareitillä:

- **Selvitä itsellesi, mitä matkalta haluat**
Mieti ensin paljonko sinulla on aikaa käytettävissä ja millaiset nähtävyydet tai vesistökohteet sinua eniten kiinnostavat. Tämän jälkeen sinun tulee valita teetkö retken täysin omatoimisesti vai käytätkö apuna paikallisten palveluyrityksen valmiiksi suunniteltuja palvelupaketteja. Useimmiten jälkimmäinen vaihtoehto säästää sekä aikaa että vaivaa enemmän kuin luuletkaan.

Jos sinulla ei ole omia retkeilyvarusteita tai aikaa omatoimiretken vaatimaan suunnitteluun, on usein parempi antaa alansa ammattilaisten hoitaa kaikki tarpeelliset järjestelyt majoituspalvelujen varaamisesta aina kuljetuksiin ja opastukseen saakka. Varsinkin aloittelevien vesiretkelijöiden, lapsiperheiden ja erityisryhmien on turvallisinta tutusta Norppareittiin opastetulla soutu- tai melontaretkillä. Kysy lisää paikallisista matkailutoimistoista!

- **Tutustu ennakkolta reittiin ja sen sijaintiin**
Vesiretkeilyoppaan ohella paras apuväline saada tietoa vesistöistä, eri reittivaihtoehdoista lähtö- ja paluupisteineen, etappien pituudesta sekä alueen palveluista ja nähtävyyksistä on Norppareitin vesiretkeilykartasto.

Norppareitillä liikutaan pääasiassa jokien, kanavien ja kannasten yhteenliittämällä järvalueilla. Karttaan merkityt ohjeelliset reittilinjaukset auttavat sinua valitsemaan omia mieltymyksiäsi parhaiten vastaavan vaihtoehdon. Tarjolla on sekä avoimia selkäviesiä kokeneille kajakkiretkelijoille että suojaisia saaristoja ja jokireittejä vaikkapa koko perheen eväretkeä varten. Taitavimmat melojat voivat kokeilla oikeaa koskenlaskuakin. Jos taas etsit erämaan rauhaa on Koloveden kansallispuisto juuri sinun valintasi.

- **Valitse taitojesi mittainen seikkailu**
Muista, että vesiretkeilyssä luonnossa liikkuminen tapahtuu aina ja yksinomaan lihasvoimin. Siksi on erittäin tärkeää, että pyrit valitsemaan omaa kuntoasi ja taitojasi parhaiten vastaavan retkivaihtoehdon liikuipä sitten omatoimisesti tai ohjatusti. Retken vaativuusaste riippuu mm. reitin kokonaispituudesta, päivämatkoista, vesialueiden luonteesta, käytetyn kaluston tyyppistä sekä sen käytön edellyttämästä kokemuksesta. Mikäli olet epävarma valintasi suhteen, saat asiantuntevat neuvot alueemme osaavilta melontaoppailta ja yrityksiltä. Vaikka ohjatulla retkellä oppaan tehtävänä on pitää huolta kaikista sen edellyttämistä järjestelyistä, vain sinä voit päättää, sopiiko retken ohjelma juuri sinun tarpeisiisi.

• Oikeaan paikkaan oikeaan aikaan

Oikean retkijankohdan valinta on jokaiselle jokireiteillä liikkuvalla ensiarvoisen tärkeää. Tarkista aina reitin eri osien vesiolosuhteet ennen matkalle lähtöä. Jokireittien melontavuus ja koskien laskukelpoisuus voivat vaihdella eri vuodenaikojen mukaan. Myös retkijankohdan tyyppillisen säätilan arviointi kuuluu jokaisen soutu- ja melontaretken ennakkosuunnitteluun.

• Soutuvene, avokanootti vai kajakki?

Vesiretkelyssä kulkuvälineinä käytetään erityyppisiä avokanootteja, kajakkeja ja soutuvenettä. Kalustoa retkelle valittaessa on syytä korostaa, että oikein käytettynä ne kaikki ovat yhtä turvallisia liikkumisvälineitä. Norppareitti on testattu ja suunniteltu sekä soutuajien että kajakki- ja kanoottimelojien käyttöön sopivaksi reittiverkostoksi. Turvallisinta on valita sellainen kalusto, jonka käytöstä sinulla on aiempaa kokemusta. Varsinkaan pitkä, vaativa järvi- ja joki-alueilla ei sovellu aloittelijalle melontataitojen opetteluun. Ne on syytä hallita jo ennen retkelle lähtöä.

• Nauti mieleisistäsi palveluista

Lomailuvaihtoehtona vesiretkely Norppareitillä tarjoaa tekemistä ja näkemistä vaativaankin makuun. Pääasia on, että kaikki voivat viihtyä järvi- ja jokialueilla juuri itselleen sopivimmalla tavalla. Voit halutessasi yöpyä erähenkisesti telttailleen tai viihtyisissä maaseutuhotelleissa mukavuuksineen. Vuokraamalla kesämökin sopivan reittiosuuden varrelta saat mainion tukikohdan omatoimisia retkiä varten. Ruokailukin käy kätevästi omissa retkikeittiössä tai reitin varrella sijaitsevien ruokapaikkojen paikallisia herkkuja maistellen.

Retkelyn Norppareitillä voi lisäksi yhdistää moniin muihin harrastuksiin kuten kalastukseen, patikointiin tai pyöräilyyn. Lisätietoja saat alueen kuntien palvelukartastosta ja matkailuesitteistä. Kun olet päättänyt matkasi yksityiskohdat, älä unohda tehdä varauksia ajoissa. Varmista haluamiesi palvelujen saatavuus ennakolta ottamalla yhteys paikalliseen matkailutoimistoon tai alan yrityksiin. Muista, että julkisilla kulkuvälineilläkin pääsee moneen Norppareitin lähtö- ja päätepisteeseen. Tarkista ovatko niiden reitit ja aikataulut sinun retkijankohtaasi sopivia.

OMATOIMIRETKEILIJÄN MUISTILISTA

Kokonaispituudeltaan Norppareitti on yksi Suomen pisimmistä järvimelontareitistöistä. Yleisluonteeltaan se on erämelontareitti, jonka varrella on useita täysin vailla palveluja tai merkittäviä rantautumispaikkoja olevia vesistöalueita. Näillä alueilla liikutaan ja leiriydytään jokamiehenoikeuksien perusteella. Omatoiminen liikkuminen karttaan merkityllä ohjeellisella reitillä tapahtuu aina retkeilijän omalla vastuulla ja siksi jokamiehenoikeuksien tunteminen kuuluu jokaisen luonnossa liikkuvan perustietoihin.

Norppareitti sopii pituutensa ja lukuisten erämaisten osuuksiensa takia parhaiten pitkien, 1 - 2 viikon pituisten melontavaellusten kohteeksi. Huolellinen ennakkosuunnittelu ja asianmukaiset retkeilyvarusteet ovat melonta- tai soutu- ja retken onnistumisen paras tae kaikissa olosuhteissa. Hyvä retkisuunnitelma myös mukautuu olosuhteiden muutoksiin. Seuraavat melonnan turvallisuusohjeet pätevät niin lyhyisiin retkiin kuin pitkienkin vaellusten suunnitteluun:

MELOJAN TURVAOHJEET:

1. Hyvä uimataito on paras turvavaruste. Käytä melottaessa aina myös viralliset turvallisuusvaatimukset täyttäviä kelluntaliivejä.
2. Melo mieluummin aina ryhmässä. Seurassa voit auttaa muita ja saada tarvittaessa itsekin apua.
3. Sovita melontaretki oman taitosi, kuntosi ja kokemuksesi mukaan. Ryhmässä melonnan tulee aina tapahtua sen heikoimman jäsenen tahtiin.
4. Ennakoi reitillä vallitsevat sääolot mahdollisimman tarkkaan. Seuraa säätilan muutoksia ja muuta reitti- ja matkasuunnitelmaa tarvittaessa. Rantaudu aina olosuhteiden muuttuessa uhkaaviksi.
5. Minimoi riskit reittiä valittaessa. Vältä tuulisia järvenselkiä ja pysyttele poissa laivaväyliltä. Ohita kosket maitse tai kanavaa käyttäen, ellei sinulla ole riittävää taitoa niiden laskemiseen. Kartoita eri reittivaihtoehdot etukäteen.
6. Opettele suunnistus kartan ja kompassin avulla, sillä ohjeellisia reittejä ei ole merkitty maastoon. Älä melo pimeällä.
7. Ilmoita retkisuunnitelmasi vaihtoehtoineen jollekulle kotona tai vaikkapa kanoottivuokraamoon.
8. Hypotermia on pahin melojaa uhkaavista vaaroista. Varustaudu kylmää vastaan retkijankohdan sääoloja vastaavalla pukeutumisella ja huolehtimalla riittävästä energia- ja nestetasapainosta.

9. Tarkista kanoottien ja muiden varusteiden kunto ennen lähtöä. Laadi retkikohtainen varusteluettelo retken keston mukaan.
10. Rantaudu lepäämään ja jaloittelemaan riittävän usein, vähintään 1 - 1 1/2 tunnin välein, sillä onnettomuusriski kasvaa liiallisen väsymyksen myötä. Pidemmillä vaelluksilla kannattaa retkiuunnitelmaan sisällyttää välipäiviä lepoa ja muita harrasteita varten. Valitse luonnossa lepo- ja taukopaikaksi mahdollisimman suojainen alue tai käytä hyväksi rakennettuja rantautumispaikkoja tai matkailupalveluita.
11. Suunnittele retken toteutus päivittäisen ajankäytön mukaan. Hyvä suositus lomanvietäjälle on käyttää melontaan noin kuusi tuntia päivässä. Avokanootilla järviolosuhteissa melovalle aloittelijalle riittävät keskimäärin 13 - 16 km:n päivämatkat, kokeneille pidemmätkin 25 km:n etapit ovat mahdollisia. Kajakin nopeus on suurempi ja sillä osaava meloja voi päästä hyvissä olosuhteissa jopa yli 40 km:n päivämatkoihin.

MITÄ MUKAAN MELONTARETKELLE ?

Melontavaelluksen toteutus riippuu olennaisesti siitä kalustosta, jolla haluat matkaan lähteä. Matkanopeutensa ohella kanootti ja kajakki eroavat toisistaan myös varusteiden kuljetuskapasiteetin suhteen huomattavan paljon. Jos haluat pakata retkelle rinkan mukaan ja suuntaat retkesi useiksi päiviksi tai viikoiksi kauas palveluista, on paras valita kulkuvälineeksi pitkä järvikanootti, jossa on tarvittaessa tilaa 2 - 3 hengelle.

Se, millaisia varusteita ja tarvikkeita melontavaellukselle on syytä varata, riippuu paljon retken kestosta ja sen toteuttamisen ajankohdasta. Muistathan, että voit välttyä monien kalliiden erikoisvarusteiden ostamiselta ja kanoottien kuljetuskustannuksilta vuokraamalla tarvitsemasi varusteet paikan päältä. Varsinkin ensikertaa omatoimiselle vaellukselle aikovan kannattaa suunnitella retkensä yhdessä paikalliset olosuhteet tuntevan melontayrityksen kanssa.

Asusteet ja muut henkilökohtaiset tarvikkeet

- Kaikille yli yön kestäville retkille mukaan täydellinen varavaatekerta vesitiiviisti pakattuna. Suosi säähän sopivaa tuulenpitävää kerrospukeutumista ja vältä kosteina kylmiä puuvillamateriaaleja.
- Vedenpitävät jalkineet maalla liikkumiseen ja sopivat melontatossut. Hansikkaat tai rannekkeet.
- Sadevarusteet, auringolta suojaava pähine ja aurinkolasit.
- Uimapuku, pyyhe ja peseytymisvälineet. Muut henkilökohtaiset tarvikkeet: hyttyskarkote, aurinkovoide, kiikarit, kamera.

Melontavarusteet

- Kajakki tai järvikanootti, melat ja varamela. Kajakkeihin aukkopeitteet. Kanoottikärryt maakuljetuksiin.
- Kelluntaliivit, vesitiiviit pakkaussäkit tai tynnyrit retkeilyvarusteita varten. Kajakeissa on syytä valita malli, jossa on rungon sisäiset, välilaipioin eristetetyt tavaratilat perässä ja keulassa.
- Kompassi tai gps-paikannin, vedeltä suojattu reittikartasto, matkapuhelin, radio. Muut turvavarusteet: ensiapupakkaus, hypotermiapussi, hinausköysi ja kanootin korjaustarvikkeet.

Leirintävarusteet

Telttä, makuupussit, makuualustat. Kevytpeite tms. sateensuoja varusteille. Retkikeitin polttoaineinen, tulitikut, ruokailuvälineet ja -astiat, vesikanisteri ja juomapullo. Retkikirves tai -saha, retkilapio, roskapussi ja tarvittaessa kalastusvälineet.

Retkieväät

Melontavaellukselle kelpaa tavallinen, omia mieltymyksiä vastaava retkievä. Mukaan kannattaa varata myös helposti kanootissakin nautittavia välipaloja. Huolehdi eväiden riittävydestä myös retken aikataulun venymistä ajatellen.

TOIMINTA HÄTÄTILANTEISSA

Norppareitille on laadittu oma turva- ja pelastussuunnitelma, joka muodostuu reitin varrella sijaitsevista rantautumispaikoista ja karttaan merkityistä, jokamiehenoikeudella käytettävistä melojien turvasatamista. Jokaiselle näistä kohteista on annettu oma tunnus, jonka näet joko rantautumispaikan opastaulusta tai Norppareitin kartasta. Nämä tunnukset on annettu paikallisten pelastusviranomaisten tietoon.

Onnettomuuden yllättäessä pyri hakeutumaan sinua lähimpänä olevaan rantautumispaikkaan tai turvasatamaan. Kun hälytät apua, ilmoita aluehälytyskeskukseen sen paikan tunnus, jossa olet. Näin apu saapuu paikalle nopeammin. Myös kadonneiden etsintä on helpompaa, jos retkeilijät pysyttelevät ohjeellisen melontareitin pelastussuunnitelman piiriin kuuluvalla alueella. Muista: yleinen hätänumero on 112

KANAVIEN KÄYTTÖ VESIRETKEILYYN

Heinäveden reitillä sijaitsevista kanavista kuudessa on sulut ja niistä viisi toimii itsepalveluperiaatteella. Varistaipaleen sulut ovat edelleen palvelukäyttöisiä. Kanavien käyttö kanooteilla tai soutuveneillä on helppoa ja turvallista kunhan noudatat vesiliikennevaloja ja odotuslaitureissa olevia ohjeita.

Itsepalvelukanavien odotuslaiturissa on ohjetaulu ja sulutuksen käyttökytkin. Keltaisen liikennevalon vilkkuessa käynnistää vajerista vetäminen sulutuksen. Toimi tämän jälkeen liikennevalojen mukaan. Sulkuun siirryttyäsi varo isompia aluksia ja veden virtauksia. Pidä kanootti tai vene paikallaan sulun reunoilla riippuvilla köysillä.

RETKEILE NORPPAREITILLÄ YMPÄRISTÖÄ SÄÄSTÄEN!

Suomessa edellytykset vesiretkeilyn harrastamiseen ovat moniin muihin verrattuna suorastaan ihanteelliset. Tämä johtuu kahdesta asiasta: jokamiehenoikeuksista ja reittivesistöjen laajuudesta. Jokamiehenoikeuksilla tarkoitetaan kansalaisen oikeutta liikkua luonnossa riippumatta siitä, kuka alueen omistaa tai sitä hallitsee. Vesialueilla liikkumiseen tai tilapäiseen oleskeluun ranta-alueilla ei siis tarvita lupaa, eikä siitä tarvitse mitään maksaakaan. Näitä oikeuksia on voitu tietyillä erityisalueilla rajoittaa viranomaisten päätöksiin perustuvien kielloin.

Laajat eri luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvat vesistöalueet Norppareitillä kertovat, että retkeilet Suomen arvokkaimpaan luonnonperintöön kuuluvalla seudulla. Jotta myös muut retkeilijät voisivat tulevaisuudessakin kokea saman luonnonkauneuden ja nauttia sen tarjoamista elämyksistä, toivomme sinun noudattavan seuraavia sääntöjä ja periaatteita:

• Leiriydy ja liiku jälkiä jättämättä

Käytä taukoihin ja yöpymiseen tätä varten rakennettuja rantautumispaikkoja aina kun se on mahdollista. Muutoin pyri leiriytymään ennestään käytetyillä alueilla äläkä raivaa uusia.

• Huolehdi jätteistä oikein

Useimmista rantautumispaikoista ja retkisatamista puuttuvat jäteastiat. Polta paperipakkaukset nuotiossa ja laita eloperäinen jäte käymälän kompostoriin. Vältä kertakäyttö-pakkauksia. Kuljeta muut jätteet lähimpään jätehuoltopisteeseen. Kun leiriydyt rantautumispaikkojen ulottumattomissa, peitä käymäläjätteet ja ruuan tähteet vähintään 50 metriä rannasta kaivamaasi kuoppaan. Älä pese ruokailuastioita rantavedessä.

• Kunnioita luonnonrauhaa

Varo erityisesti häiritsemästä lintuja kevään ja alkukesän pesimisaikaan. Tarkkaile niitä riittävän kaukaa mieluummin kiikareita apuna käyttäen. Retkeile erityisen varoen Norppareitin karttaan merkityillä lintujen pesimäalueilla. Käytä rantautumiseen ja leirintään vain muidenkin käyttämiä vakiohäiriöisiä paikkoja. Jos löydät norpan rantamakuupaikan, älä pelota eläintä veteen.

• Käytä avotulta harkiten

Avotulen tekeminen ei ole jokamiehenoikeus. Toisen omistamalle tai hallitsemaalle maalle saa syyttää nuotion ainoastaan, jos siihen on olemassa pakottava syy. Retkellä näin saattaa käydä esyettäessä tai varusteiden kastuessa esim. kanoottiin kaatuessa. Karttaan merkityillä rantautumispaikoilla avotulen syyttäminen on sallittu paikalle varattua polttopuuta käyttäen. Mikäli alueella on voimassa metsäpalvaroitus, ainoastaan retkikeittimen käyttö on sallittu.

• Tutustu luonnonsuojelualueiden järjestyssääntöihin

Jokamiehenoikeudet eivät ole voimassa kaikilla luonnonsuojelualueilla. Tutustu niiden esitteisiin ennen retken alkua. Pidä mielessä, ettei jokamiehenoikeutta saa käyttää haittaa tai häiriötä tuottavalla tavalla.